

door Jan COOPMAN

Burgemeester Arnold HOYS was eertijds de noorderbuur van de Paters Capucienen. In 1794 verhoogt HOYS zijn muur tegen de kerk, waardoor het licht dat door de kerkvensters valt dreigt afgeschermd te worden. Wanneer de muur vensterhoogte nadert, schieten de paters verontwaardigd in actie en leggen klacht neer bij monde van hun geestelijke vader of syndicus.

Op 13 juni 1794 trekt syndicus, Jacob COSYN, naar notaris Joseph Niklaas DE CALLAIS en geeft deze opdracht om zich naar HOYS en vervolgens naar metsersbaas Jan DAVERSYN en timmerman Pieter WEYSEN te begeven en te protesteren tegen de verhoging van de muur wegens "de merckelycke duysterheyt, licht beneeminghe ende considerabele umbragie" zowel aan het altaar van O.L.Vrouwe als aan dat van de H. Antonius. Zij moeten de werken stilleggen "juste aende vensters der kercke" en er wordt hen verboden bij het optrekken van het lager gebouw, de muur van de Capucienen zonder toelating te gebruiken.

Opdat HOYS volledig van het recht van de opposanten zou ingelicht zijn, moet de syndic hem ook nog een kopie overhandigen van het dekreet die hare Majesteit op 11 maart 1631 aan de paters verleend had.

Dezelfde dag nog gaat de notaris bij HOYS aankloppen. Deze blijkt echter buiten de stad te zijn. DE CALLAIS moet zich tevreden stellen met de klacht over te maken aan de echtgenote van HOYS en diens oudste zoon, Jan. Vervolgens begeeft hij zich naar de woonsten van WEYSEN en DAVERSYN.

Boter aan de galg, en op de 16e trekt syndicus COSYN alle registers open en wendt zich tot de burgemeester en schepenen, "in hun generaele vergaedinghe" om te protesteren tegen de bouw van HOYS, wegens het benemen van het licht - "naementlyck in den winter, als wanneer men gansche daegen bijnae aen de twee vermelde autaeren met keersse light sal moeten exerceeren de goddelycke diensten... principaelyck aen den lestgenoemden van den H. Antonius van Padua, geconsidereert dat het (er) van nu af tot in de winter saisoen al soo doncker is dat men daeraen in het midden van dagh moeyte heeft om te sien".

Bij een bezoek aan het kerkje kan men nog in de noordelijke muur aan weerszijden van het Sint-Antonius altaar, de sporen zien van twee.... dichtgemetste vensters.

Ref. : Not. Van Caillie 1941 - boek 72.

NOCH OVER DE KAPUCIJNENKERK

In de laatste paragraaf van het hierboven staande artikel schrijft de heer Jan COOPMAN dat men aan weerszijden van het Sint-Antonius altaar, de sporen kan zien van twee dichtgemetste vensters.

Dit is juist maar.... het dichtmetsen dateert zeker niet van het jaar 1794 !

In "Ostende Monumentale et Pittoresque" (Imprimerie-Lithographie de la Cour - Ostende) geeft C. LOONTIENS een beschrijving van de brandramen die het kerkje sieren. Voor de linkerbeuk somt hij op vooraan de kerk beginnend : 1ste brandraam : Christus en de leerlin-

gen van Emmaüs; 2de brandraam : Christus geeft de sleutels aan de H. Petrus; 3de brandraam : verschijning van 't kind Jezus aan de H. Antonius.

Brandraam 2 en 3 bevonden zich rechts en links van het Sint-Antonius altaar. Deze toestand is duidelijk te zien op foto's genomen in 1950 en verschenen in De Plate (jaargang 16, nr. 9 van september 1987).

Door de bombardementen, gedurende de oorlog 1940-45, werden echter alle brandramen vernietigd, uitgenomen het brandraam aan de linkerzijde van het Sint-Antonius altaar. De verklaring is tamelijk eenvoudig. Dit brandraam kwam namelijk uit op een zeer klein kamertje van het huis in de Kapucijnenstraat, naast de kerk. Het was in feite aan beide kanten beschermd tegen de luchtdruk van de inslaande bommen.

Door dit kamertje was het brandraam zeer duister. Vanuit de kerk was onmogelijk te zien wat het voorstelde.

Bij de verbouwing van de kerk in 1960 werden in de linkerbeuk drie grondige wijzigingen doorgevoerd. Het Sint-Antonius brandraam werd verplaatst naar het koor van het O.L.Vrouw altaar, de preekstoel kreeg een nieuwe plaats aan de rechterzijde van het Sint-Antonius altaar (voor de verbouwing stond de preekstoel in de rechterbeuk) en de vensters links en rechts van het Sint-Antonius altaar werden dichtgemetst.

De huidige sporen van de dichtgemetste vensters in de noordelijke muur dateren dus niet van 1794 maar van 1960.

Volgens LOONTIENS werden door de gemeenteraad van 5 februari 1866 de plannen, opgesteld door de stadsarchitect, aanvaard om de vensters van de Kapucijnenkerk te vernieuwen (het brandraam van de H. Antonius dateert van 1869). Andere verbouwingen werden nog uitgevoerd in 1891 en 1897.

Jean Pierre FALISE

WIE SCHILDERDE DEZE EERSTE OOSTENDSE WATERTOREN ? II

Ref. : Tijdschrift De Plate 3/90, blz. 90/87 + 88.

Ikzelf ben rechtstreekse familie van de VANHESTES. Mijn moeder heette Helena VANHESTE. Ze had inderdaad een broer Juvenal die een winkeltje van verf- en schilderstuig heeft uitgebaat in de Romestraat. Hij was feitelijk muzikant en bespeelde de contrabas. Zijn zoon Maurice leeft nog en woont in de Stuiverstraat 69.

Maar er was nog een VANHESTE die een schilderswinkel heeft opengehouden, namelijk in de Alfons Pieterslaan, naast KALTER. Zijn voornaam was Eugène en die heeft ook schilderijen gemaakt. Hij was de grootvader van de kunstschilder DEVOLDER. Een zoon van hem, Lucien, is nog in leven. Hij woont in een appartement der nieuwe gebouwen, Schipperstraat.

Door een VANHESTE is inderdaad een kunstwerk gemaakt over de brand "van de grote kerk". Ik denk dat Lucien VANHESTE daar meer zou kunnen over weten. Daar is ook Gustaaf VANHESTE geweest die zich speciaal heeft toegelegd op het schilderen van onderwatertaferelen. Zijn zoons Arthur en Robert zijn bekend als kunstschilders.

De stamvader was Emiel VANHESTE, die natuurlijk ook schilderde. Hij heeft o.a. een zeer interessant documentair werk geborsteld over de grote brand van petroleumopslagplaatsen aan de dokken van Antwerpen (Oostruwel of zo iets). Een zeer groot werk dat ik als kleine jongen heb gekend. Spijtig genoeg weet ik niet waar het naartoe is geraakt.